

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1

นางสาวนฤมล ปภัสสรานนท์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

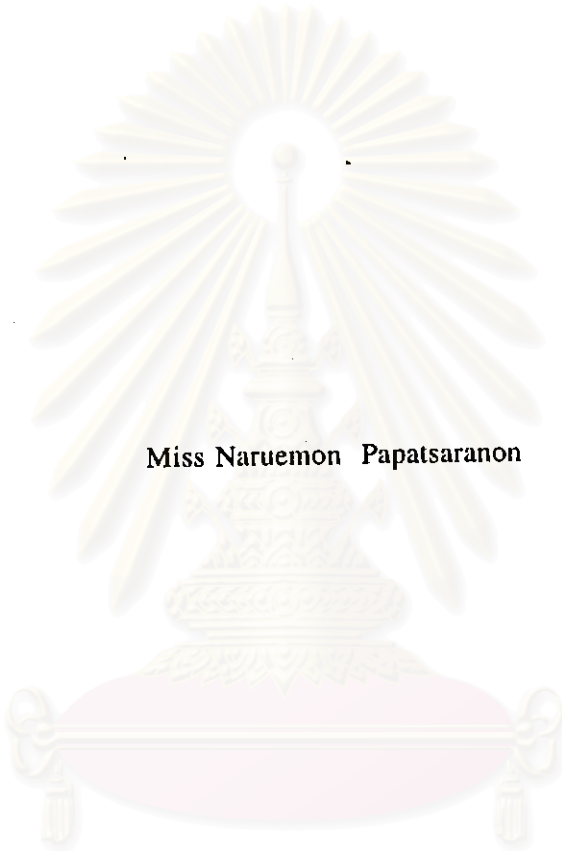
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-973-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF
THE ADMINISTRATION OF THE OFFICE OF THE PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ONE**

Miss Naruemon Papatsaranon

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration
Department of Educational Administration**

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-973-8

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นฤมล ปภัสสรานนท์ : การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 (A STUDY OF STATE AND PROBLEMS
OF THE ADMINISTRATION OF THE OFFICE OF THE PROVINCIAL PRIMARY
EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ONE) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์,
328 หน้า. ISBN 974-635-973-8.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร
การศึกษา จำนวน 45 คน และกลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบ
สัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารการศึกษา จำนวน
42 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 แบบสอบถามใช้สอบถามกลุ่มผู้ปฏิบัติ ส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น
320 ฉบับ ได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.38

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1
มีดังนี้ คือ การบริหารงานทั่วไปมีการวางแผนโดยจัดทำแผนงานและโครงการตามที่สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปี การเจ้าหน้าที่มีการวางแผน
อัตรากำลังข้าราชการครูโดยคำนวณอัตรากำลังตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด ไม่มีการวางแผนกำลังคน
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด การเงินและพัสดุ มีการวางแผนงานการเงินและพัสดุ และการ
จัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน แผนงานและงบประมาณมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี
แผนพัฒนาการศึกษาประจำปี และแผนปฏิบัติการประจำปี การพัฒนาบุคลากรมีการวางแผนโดยจัดทำ
แผนงานและโครงการตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด ในแผนปฏิบัติ
การประจำปี ส่วนการปฏิบัติงานประจำไม่มีการวางแผนที่ชัดเจน วิชาการมีการวางแผนบริหารงาน
วิชาการ และการประเมินผล และมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในทุกด้าน

ปัญหาการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ได้แก่
ขาดแคลนงบประมาณ ขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน การย้ายเปลี่ยนสายงานของข้าราชการพลเรือน
และศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานธุรการมากไม่มีเวลาพัฒนาวิชาการ

ภาควิชา ..บริการการศึกษา.....
สาขาวิชา ..บริหารการศึกษา.....
ปีการศึกษา ..2539.....

ลายมือชื่อนิติต ..
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..

C842091 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : STATE AND PROBLEMS / ADMINISTRATION / OFFICE OF THE PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION/ EDUCATIONAL REGION ONE

NARUEMON PAPATSARANON : A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF
THE ADMINISTRATION OF THE OFFICE OF THE PROVINCIAL PRIMARY
EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ONE. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.
NATNIPA COOPARAT, Ph.D. 328 pp. ISBN 974-635-973-8.

The purpose of this research was to explore the current situation and problems of the
administration of the Office of the Provincial Primary Education, educational region one. The
population consisted of two groups : 45 educational administrators and 320 practitioners. The
questionnaire and the interview forms used in this study. The interview form was used to interview
42 educational administrators (93.33 %) and the questionnaire was used for the practitioner group,
270 from 320 questionnaire were returned as the completed questionnaire (84.38 %).

The research findings were as follows: 1) In general administration, plan and program
were developed according to the yearly operational plan and guidelines of the Office of the National
Primary Education. 2) In personnel, the officers ratio plan was organized with regards to criteria of
the office of the Teacher Civil Service Commission. Manpower planning was not prepared for the
office of the Provincial Primary Education. 3) In business administration, the budget and supplies
plans were developed as well as operation manuals. 4) In planning and budgeting, the 5 - year
educational plan, the yearly educational plan, and the yearly operational plan were prepared for
government officers. 5) In personnel development, the personnel development plan was organized
according to the yearly plan and program of the office of the National Primary Education and routine
operation plan was not clearly organized. 6) In academic affairs, administration of academic affairs
and evaluation were planned and assignment of works were distributed to all government officers.

Problems of the administration of the office of the Provincial Primary Education in
educational region one were as follows : insufficient budget, lack of personnel, inappropriate job
rotation for government officers, and undesirable behavior for academic development of supervisors.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา

สาขาวิชา..... บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ความกรุณาเป็นอย่างดีจากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุณปรีรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัย ตลอดจนการแก้ไขอย่างละเอียดทุกชั้นตอนจนสำเร็จเรียบร้อย และสมบูรณ์ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกรู นายจรูญ เอกอินทร์ และนายสันตศิริ บัวเกษ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา และขอบคุณน้อง ๆ ซึ่ง สนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	11
2 วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการประถมศึกษา.....	13
การบริหารงานของสำนักงานการศึกษาจังหวัด.....	30
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากร.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	192
สรุปผลการวิจัย.....	193
อภิปรายผลการวิจัย.....	210
ข้อเสนอแนะ.....	219
รายการอ้างอิง.....	221
ภาคผนวก.....	224
ภาคผนวก ก	225
ภาคผนวก ข	233
ประวัติผู้วิจัย.....	328

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์.....	52
2	แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน.....	55
3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามเพศ อายุ อาชวราช การ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง.....	56
4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ด้านบริหารงานทั่วไป.....	60
5	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ด้านการเจ้าหน้าที่.....	65
6	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ด้านการเงินและพัสดุ.....	70
7	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ด้านแผนงานและงบประมาณ.....	74
8	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ด้านการพัฒนาบุคคล.....	79
9	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ด้านวิชาการ.....	82
10	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานด้าน บริหารงานทั่วไป.....	88
11	แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาในการบริหารงานด้านบริหาร งานทั่วไป.....	89
12	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน บุคคล.....	90
13	แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาในการบริหารงานบุคคล.....	91
14	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานด้าน การเงินและพัสดุ.....	92
15	แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานด้านการ เงินและพัสดุ.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานด้าน แผนงานและงบประมาณ.....	94
17	แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาในการบริหารงานแผนงานและ งบประมาณ.....	95
18	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานด้าน พัฒนาบุคคล.....	96
19	แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาในการบริหารงานด้านพัฒนา บุคคล.....	97
20	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ด้านวิชาการ.....	99
21	แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาในการบริหารงานด้านวิชาการ...	100
22	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ อายุราชการ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาที่อยู่ในตำแหน่ง.....	101
23	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ การบริหารงานด้านบริหารงานทั่วไป.....	106
24	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา การบริหารงานด้านบริหารงานทั่วไป.....	114
25	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ การบริหารงานด้านการเจ้าหน้าที่.....	120
26	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา การบริหารงานด้านการเจ้าหน้าที่.....	130
27	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ การบริหารงานด้านการเงินและพัสดุ.....	140
28	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา การบริหารงานด้านการเงินและพัสดุ.....	147

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
29	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ด้านแผนงานและงบประมาณ.....	152
30	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา การบริหารงานด้านแผนงานและงบประมาณ.....	160
31	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ด้านพัฒนาบุคลากร.....	166
32	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ด้านพัฒนาบุคคล.....	175
33	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ด้านวิชาการ.....	179
34	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ด้านวิชาการ.....	185

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1

แผนภูมิแสดงโครงสร้างการแบ่งงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

29

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย